

REGERINGEN

Arbetsmarknadsdepartementet

Regeringsbeslut

2

2016-01-28

A2016/00159/ARM

Arbetsmiljöverket
Lindhagensgatan 133
112 79 Stockholm

Ändringavregleringsbrevförbudgetåret2016avseendeArbetsmiljöverket

Riksdagen har beslutat om Arbetsmiljöverkets verksamhet för budgetåret 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 14, bet. 2105/16:AU2, rskr. 2015/16:97).

Regeringen beslutar, med ändring av beslut den 17 december 2015, att följande ska gälla under budgetåret 2016 för Arbetsmiljöverket.

Med anledning av regeringens skrivelse 2015/16:80 En arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020 lämnas uppdrag till Arbetsmiljöverket.

VERKSAMHET

---

3 Uppdrag

Olycksförebyggande åtgärder för arbetstagare som arbetar på och vid väg
Av Arbetsmiljöverkets omvärldsrappport 2014 framgår att de flesta dödsolyckor bland förvärvsarbetande som inträffade under 2013 skedde inom områdena tillverkning och landtransport. Utöver dödsolyckorna vid arbete på och vid väg inträffar årligen olyckor och allvarliga tillbud som skulle kunna lett till dödsolyckor. Arbete på och vid väg regleras i flera lagstiftningar.

I syfte att förebygga riskerna för att arbetstagare som arbetar på och vid väg kan komma att drabbas av olyckor som leder till dödsfall eller allvarliga skador ska Arbetsmiljöverket i samarbete med Trafikverket och Transportstyrelsen inom ramen för deras respektive uppdrag

1. Klargöra vilka riskförhållanden som finns och vilka yrkesgrupper som riskerar att drabbas av olyckor som kan leda till dödsfall eller allvarliga skador, vid arbete på och vid väg.
2. Ta fram ett gemensamt förslag till olycksförebyggande åtgärder.

Uppdraget omfattar både transport och anläggningsarbete. Arbetet ska ske i samråd med berörda aktörer på området och Arbetsmiljöverket ska fungera som samordnande myndighet. Arbetsmiljöverket ska lämna en återrapportering till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet och Näringsdepartementet) i samband med årsredovisningen för 2016.

Utländska arbetstagare inom gröna näringen

Utländska arbetstagare har enligt Arbetsmiljöverkets kunskapsöversikt Migrantarbete inom den gröna näringen (Rapport 2012:14) sämre arbetsvillkor och socioekonomiska villkor än inhemsk arbetskraft. Av rapporten framgår vidare att det inom den gröna näringen bland annat finns arbetsmiljörisker i form av ergonomisk belastning, exponering för kemiska och biologiska bekämpningsmedel etc. Gröna näringen är dessutom en olycksdrabbad bransch. Arbetsmiljöverkets statistik över dödsolyckor visar att totalt 25 arbetstagare och 47 egenföretagare omkommit i arbetsolyckor i näringskategorin jordbruk, skogsbruk och fiske under perioden 2007-2014.

Regeringen gör bedömningen att det behöver tas ett samlat grepp kring utländska arbetstagaras situation inom de gröna näringarna. Som utländska arbetstagare räknas såväl EES-medborgare som tredjelandsmedborgare. Inom ramen för Arbetsmiljöverkets uppdrag kan enbart arbetsmiljöfrågor hanteras. Övriga frågor ligger utanför myndighetens befogenheter. Arbetsmiljöverket ska därför i samråd med Kemikalieinspektionen, Länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen.

1. Analysera hur gemensam information om gällande regelverk, rättigheter och skyldigheter kan åstadkomma positiva effekter i arbetsmiljön för utländska arbetstagare.
2. Mot bakgrund av resultatet av analysen under punkt 1 skapa gemensam information samt sprida den till utländska arbetstagare och deras arbetsgivare inom de gröna näringarna.

Arbetsmiljöverket ska fungera som samordnande myndighet. Uppdraget ska genomföras i samråd med arbetsmarknadens parter samt berörda branschorganisationer. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet, Miljö- och energidepartementet, Socialdepartementet och Näringsdepartementet) i samband med årsredovisningen för 2017.

Marknadskontroll

För att förebygga arbetsrelaterade olyckor och ohälsa är det av stor betydelse att de produkter som finns på den inre marknaden är säkra. Ekonomiska aktörer som medvetet eller oavsiktligen säljer eller använder undermåliga produkter medför såväl osund konkurrens som risker för såväl arbetstagare som konsumenter. En fri rörlighet av varor inom EU kräver aktiva marknadskontrollmyndigheter för att motverka oseriösa aktörer.

Arbetsmiljöverket ska mot denna bakgrund

1. Göra en analys av i vilka branscher och för vilka produktslag det finns en brist i kunskap eller vilja att köpa, sälja eller tillverka produkter som uppfyller gällande krav, s.k. osund konkurrens.
2. Identifiera vilka aktörer Arbetsmiljöverket ska rikta sina insatser mot för att få bästa effekt i marknadskontrollarbetet.
3. Arbetsmiljöverket ska mot bakgrund av den information som inhämtats vidta marknadskontrollåtgärder. Åtgärderna ska i huvudsak fokuseras på ingripanden mot produkter som inte uppfyller kraven.

Uppdraget ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2017.

Urvalskriterium för tillsyn

Arbetsmiljöverket har tagit fram en kunskapssammanställning om sambandet mellan arbetsmiljö och beslutet att lämna arbetskraften (Rapport 2014:8). Bland den forskning som kartlades fann man att den psykiska arbetsmiljön har betydelse. Låg kontroll tillsammans med höga krav ökar också risken att lämna arbetslivet i förtid. Detsamma gäller för dåligt socialt stöd och då framförallt från personer i chefsposition. Även fysiskt påfrestande och ergonomiskt bristfälliga arbetsmiljöer ökar risken för utträde ur arbetskraften i förtid. Vidare har arbetstagare i kontaktyrken större risk att lämna arbetslivet i förtid, något som även gäller de med högre utbildning såsom präster och psykologer. Forskningen pekar dessutom på att kvinnor har högre sjukfrånvaro, större hälsoproblem och lämnar arbetslivet tidigare än män. Det finns även olikheter i hur män och kvinnor påverkas av faktorer i arbetsmiljön.

Arbetsmiljöverket ska mot denna bakgrund genomföra en förstudie för att analysera möjligheten att ta fram ett urvalskriterium för tillsyn med fokus på att synliggöra eventuella branscher och arbetsställen där det finns ett tidigt utträde som i rimlig grad kan relateras till arbetsmiljöfaktorer. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartement) senast den 1 juni 2017.

Seminarie i samband med Europeiska arbetsmiljöbyråns kampanj för ett hälsosamt arbetsliv 2016/2017

Arbetsmiljöverket ska i samarbete med arbetsmarknadens parter inom ramen för det nationella nätverket kopplat till EU-OSHA planera och genomföra en seminarier i samband med Europeiska arbetsmiljöbyråns kampanj för ett hälsosamt arbetsliv 2016/2017. Uppdraget ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2017.

Kunskapssammanställning om nya sätt att organisera arbetet

Utvecklingen av arbetslivet har lett till en ökad diversifiering. Företagen anpassar sin verksamhet till de skiftande förutsättningarna genom att omorganisera eller införa nya sätt att organisera arbetet.

Arbetsmiljöverket ska mot denna bakgrund ta fram en kunskapssammanställning om potentiella arbetsmiljörisker relaterat till nya sätt att organisera arbetet (t.ex. användande av underleverantörer, digitalt arbete, delningsekonomi, crowd-work).

Kunskapssammanställningen ska beakta ett genusperspektiv. Uppdraget ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2017.

Tillsyn inom bemanningsbranschen

Användningen av bemanningsföretag är relativt utbredd i Sverige såväl inom det privata näringslivet som inom den offentliga sektorn. Inhyrning är dessutom mer utbredd inom verksamheter med en mer riskfylld arbetsmiljö. Bemanningbranschen är en typisk ungdomsbransch och gruppen utlandsfödda är överrepresenterad i branschen. Bemanninganställda har ökad risk för psykosocial ohälsa och ges ofta arbetsuppgifter som innebär stor fysisk belastning, vilket leder till att de generellt löper större risk för att utveckla arbetsskador.

Det är av stor vikt att alla som befinner sig på den svenska arbetsmarknaden har en arbetsmiljö som leder till ett hållbart arbetsliv. I detta avseende är det viktigt både att arbetstagare och arbetsgivare har kännedom om sina rättigheter och skyldigheter och att både bemanningsföretag och företag som regelbundet hyr in arbetskraft har nödvändiga rutiner för att säkerställa en god arbetsmiljö för uthyrd och inhyrd personal. I detta sammanhang är introduktion i arbetsuppgifterna en särskilt viktig del av arbetsmiljöarbetet.

Arbetsmiljöverket ges mot denna bakgrund i uppdrag att

1. Planera och genomföra informationsinsatser som riktar sig till bemanningsanställda, bemanningsföretag och företag som regelbundet hyr in arbetskraft.
2. Planera och genomföra tillsynsinsatser riktade mot bemanningsföretag och företag som regelbundet hyr in arbetskraft som en uppföljning av Arbetsmiljöverkets tillsynsinsatsning mot bemanningsbranschen 2011–2012.

Informations- och tillsynsinsatserna ska ha särskild inriktning mot systematiskt arbetsmiljöarbete och arbetsgivarens introduktionsansvar.

En lägesrapport ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) 1 juni 2017. Uppdraget ska slutredovisas 1 juni 2018.

Arbetsgivares anpassnings- och rehabiliteringsarbete

Arbetsmiljöverket ska analysera tillsynsresultaten avseende arbetsgivarens anpassnings- och rehabiliteringsarbete. Syftet med uppdraget är att få en samlad bild av hur tillsynsresultaten ser ut inom detta område. Uppdraget ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2016.

Vägledning om gränslöst arbetsliv

Arbetslivet, särskilt inom tjänstesektorn, går i riktning mot mer flexibilitet både när det gäller arbetstid, arbetsordning och arbetsplatsanknytning. Detta skapar bättre förutsättningar för att kombinera arbetsliv och privatliv men det kan också leda till arbetsmiljöutmaningar genom att gränserna mellan arbetsliv och privatliv suddas ut.

Arbetsmiljöverket ska i samråd med arbetsmarknadens parter ta fram en vägledning om arbetsmiljöutmaningar i anknytning till ett gränslöst arbetsliv. Under framtagandet av vägledningen ska genusperspektiven särskilt beaktas.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet i samband med årsredovisningen för 2017.

Förstärkt tillsyn och genomförande av kommunikationsinsatser beträffande arbetstid

Arbetstid och arbetstidens förläggning är frågor med nära kopplingar till psykosocial arbetsmiljö t ex i form av negativ stress, och forskning visar också på samband mellan övertid och stora folksjukdomar som stroke. Arbetsmiljöverket tar nu fram nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Mot denna bakgrund ges Arbetsmiljöverket i uppdrag att

1. Genomföra utökad tillsyn av arbetstid och arbetstidsrelaterad arbetsmiljöproblematik.

2. Genomföra särskilda informationsinsatser med inriktning på arbetstid och psykosocial arbetsmiljö i samband med ikraftträdandet av föreskrifterna om organisatorisk och social arbetsmiljö.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) i samband med årsredovisningen för 2017.

Tillsyn av psykosocial arbetsmiljö inom äldreomsorgen

Antalet äldre ökar i samhället. En bra arbetsmiljö inom äldreomsorgen ställer speciella krav på riskbedömningar, som utgår från personalens arbete med varje boendes unika situation och behov. Organisatoriska och sociala problem (stress, hög arbetsbelastning) ligger bakom en växande andel av de anmälda arbetssjukdomarna inom omsorgen. Det är dessutom vanligare med anmälningar om hot och våld inom omsorgen än i arbetslivet i övrigt.

Arbetsmiljöverket ska mot denna bakgrund genomföra en särskild tillsynsatsning av arbetsmiljön inom äldreomsorgen med särskilt fokus på psykosocial arbetsmiljö, stress samt arbetstagarnas möjligheter till inflytande och delaktighet inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Tillsynsatsningen ska särskilt beakta ett genusperspektiv.

Arbetsmiljöverket ska lämna en delrapport till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) i samband med årsredovisningen för 2017. Uppdraget ska slutredovisas i samband med årsredovisningen för 2018.

Kartläggning beträffande arbetsmiljö inom hushållsnära tjänster

Hushållsnära tjänster definieras i denna bemärkelsen som tjänster för vilken kan utbetalas rut-avdrag samt tjänster utförda av personliga assistenter anlitade av brukaren.

Arbetsmiljöverket ska ta fram en kartläggning av arbetsmiljöförhållanden inom hushållsnära tjänster, i syfte att skapa ett bättre kunskapsläge över branschens utmaningar ur ett arbetsmiljöperspektiv. Kartläggningen ska särskilt beakta ett etnicitets- och genusperspektiv.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 1 september 2017.

- - -

På regeringens vägnar

Ylva Johansson

Hannes Kantelius

Kopia till

Statsrådsberedningen, internrevisionen
Finansdepartementet/BA3
Socialdepartementet/SF
Utbildningsdepartementet/Jäm
Näringsdepartementet/ENT1
Regeringskansliets Förvaltningsavdelning/RK Ekonomi
Riksdagen, Arbetsmarknadsutskottet
Riksrevisionen
Arbetsförmedlingen
Arbetsgivarverket
Ekobrottsmyndigheten
Ekonomistyrningsverket
Försäkringskassan
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering
Konkurrensverket
Migrationsverket
Myndigheten för delaktighet
Riksgäldskontoret
Skatteverket
Tillväxtverket
Trafikverket
Transportstyrelsen
Föreningen Svenskt Näringsliv
Landsorganisationen i Sverige (LO)
Rikspolisstyrelsen
Svenska Hamnarbetareförbundet
Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco)
Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)